

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.12.2010
SEC(2010) 1511 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συνοδευτικό έγγραφο στην

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στην ενεργειακή αγορά

{COM(2010) 726 τελικό}
{SEC(2010) 1510 τελικό}

Οι αξιόπιστες τιμές που διαμορφώθηκαν σε αγορές χονδρικής με ρευστότητα στέλνουν βραχυπρόθεσμα καίρια μηνύματα για τη βέλτιστη λειτουργία των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής και των μονάδων κατανάλωσης. Δίνουν επίσης μακροπρόθεσμες κατευθύνσεις σχετικά με το πού θα χρειασθούν μελλοντικά επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές. Αυξάνουν την εμπιστοσύνη στις επιχειρήσεις που θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις μεταβολές των αγορών. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας, καθώς για τη μελλοντική οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα απαιτηθούν σαφείς μακροπρόθεσμες προοπτικές για αποφάσεις πραγματοποίησης των μεγάλων επενδύσεων κεφαλαίου σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής. Τελευταίο αλλά ήσσονος σημασίας είναι το ότι οι αγορές χονδρικής χρησιμεύουν ως αξιόπιστο σημείο αναφοράς για τις τιμές λιανικής για τα νοικοκυριά και τους βιομηχανικούς χρήστες, και ότι ενθαρρύνουν την αποδοτική χρήση της ενέργειας.

Επειδή οι ενεργειακές αγορές είναι καίριας σημασίας για την ευημερία των Ευρωπαίων πολιτών και για την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, πρέπει οπωσδήποτε οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι εθνικές αρχές να έχουν εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα των ενεργειακών αγορών. Αυτό πρέπει να κατοχυρωθεί, διότι ειδιάλλως η δυνατότητα αθέμιτων πρακτικών στις συναλλαγές διακυβεύει την εμπιστοσύνη του κοινού, αποθαρρύνει τις επενδύσεις, αυξάνει την αστάθεια των τιμών και ενδέχεται να οδηγήσει σε υψηλότερες τιμές των ενεργειακών προϊόντων εν γένει. Ως επακόλουθο, είναι δυνατόν να μειωθεί η ανταγωνιστικότητα άλλων τομέων και των ενεργειοβόρων βιομηχανιών.

Η ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών σε επίπεδο ΕΕ, η οδηγία για την κατάχρηση αγοράς, καλύπτει εν μέρει μόνον τις ενεργειακές αγορές, διότι έχει ως αντικείμενο τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Μολονότι είναι σε εξέλιξη η επανεξέταση των μέτρων της οδηγίας δεν πρόκειται να καλυφθούν πλήρως οι καταχρηστικές πρακτικές που αφορούν ειδικά στις ενεργειακές αγορές (π.χ. στρατηγικού χαρακτήρα αναστολή της δυναμικότητας), εξαιτίας του γενικού χαρακτήρα της οδηγίας. Η νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας δεν καθορίζει πρότυπα που να διασφαλίζουν την ακεραιότητα των ενεργειακών αγορών. Σε επίπεδο κρατών μελών υπάρχουν ίσως κάποιοι άλλοι κανόνες, περιορισμένου πεδίου εφαρμογής, οι οποίοι συνήθως αφορούν αποκλειστικά μία πλατφόρμα διαπραγματεύσεων και καλύπτουν ένα μόνον κράτος μέλος.

Εν περιλήψει, οι κανόνες που διέπουν τις ενεργειακές αγορές δεν επαρκούν για να εξασφαλισθεί η σταθερή και εύρυθμη λειτουργία τους. Οι αγορές δεν είναι δυνατόν να παρακολουθούνται διεξοδικά και είναι δύσκολος ο εντοπισμός συγκεκριμένων καταχρηστικών συμπεριφορών, όπως οι καταχρηστικές πρακτικές που αφορούν ταυτόχρονα διαφορετικά κράτη μέλη, διαφορετικά προϊόντα και διαφορετικές αγορές. Αυτή την άποψη υποστηρίζουν οι ρυθμιστικές αρχές του κλάδου στη γνωμοδότησή τους προς την Επιτροπή, καθώς και όσοι συμμετείχαν στη διαβούλευση που οργάνωσε η Επιτροπή.

Στόχοι

- (1) Πρέπει να διαμορφωθεί αποδοτικό και αποτελεσματικό πλαίσιο, με το οποίο θα εξασφαλίζεται η ορθή λειτουργία της διαπραγματεύσεως στις ενεργειακές αγορές της Ευρώπης, δηλαδή τα αποτελέσματα των αγορών αυτών να μην είναι νοθευμένα από καταχρηστική συμπεριφορά, αλλά πράγματι να αντανακλούν θεμελιώδεις αρχές λειτουργίας της αγοράς. Το πλαίσιο αυτό θα δημιουργήσει σε όλους τους ενδιαφερόμενους περισσότερη εμπιστοσύνη, η οποία ακολούθως θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμμετοχή στις αγορές, μεγαλύτερο βάθος και ρευστότητα των αγορών και χαμηλότερο κόστος συναλλαγών.

- (2) Οι κανόνες πρέπει να καλύπτουν αποτελεσματικά συγκεκριμένες καταχρηστικές πρακτικές στις ενεργειακές αγορές. Πρέπει να ισχύουν σε όλη την Ευρώπη, έτσι ώστε οι διαπραγματευόμενοι να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τα ίδια πρότυπα συμμόρφωσης και να μην βρίσκονται αντιμέτωποι με αποκλίνοντες κανόνες και απαιτήσεις όταν διαπραγματεύονται σε διαφορετικά κράτη μέλη. Επιπλέον, οι κανόνες αυτοί πρέπει να είναι πλήρεις και να καλύπτουν όλες τις σχετικές συναλλαγές. Αυτό σημαίνει επίσης ότι οι κανόνες πρέπει να είναι συμβατοί με την ισχύουσα νομοθεσία για τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Προς τον σκοπό αυτό, με την παρούσα πρωτοβουλία θα καθιερωθούν για τις ενεργειακές αγορές χονδρικής οι έννοιες της εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών και της χειραγώγησης της αγοράς, τις οποίες περιέχει η οδηγία για την κατάχρηση αγοράς. Ωστόσο, οι λεπτομέρειες των κανόνων θα καθοριστούν σε συγκεκριμένες πράξεις.
- (3) Για να εντοπίζονται οι καταχρηστικές πρακτικές στις αγορές, πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά οι ενεργειακές αγορές χονδρικής. Για την αποτελεσματική λειτουργία της παρακολούθησης των αγορών, θα απαιτείται έγκαιρη πρόσβαση σε πλήρεις και ελεγμένες δέσμες δεδομένων σχετικά με τις συναλλαγές. Όταν εντοπίζεται καταχρηστική πρακτική, πρέπει να επιβάλλεται συμμόρφωση προς τους κανόνες. Προς τούτο, πρέπει να καθορισθεί ποιες θα είναι οι αρμόδιες εκτελεστικές αρχές που θα ερευνούν αποτελεσματικά και θα τεκμηριώνουν τις περιπτώσεις καταχρηστικών πρακτικών στις ενεργειακές αγορές. Οι εν λόγω αρχές πρέπει να έχουν εξουσίες επιβολής αποτελεσματικών κυρώσεων, ώστε να αποτρέπονται στο μέλλον οι καταχρηστικές πρακτικές από τους συμμετέχοντες στις αγορές. Για να αντιμετωπισθούν οι πολύπλοκες καταχρηστικές πρακτικές που ασκούνται ταυτόχρονα σε διαφορετικά κράτη μέλη και για διαφορετικά προϊόντα, πρέπει να συσταθεί κατάλληλος συντονιστικός μηχανισμός μεταξύ χρηματοπιστωτικών αρχών και ρυθμιστικών αρχών ενέργειας.

Επιλογές πολιτικής

Εκτός από το σενάριο «συνέχιση της ισχύουσας κατάστασης», εξετάστηκαν επτά επιλογές με τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

Επιλογή 0: συνέχιση της ισχύουσας κατάστασης

Με βάση την επιλογή αυτή δεν αναλαμβάνεται καμία πρωτοβουλία ειδικά για τον τομέα, οι δε ρυθμιστικές αρχές εποπτεύουν μόνον ορισμένα μέρη της αγοράς διαπραγμάτευσης ενεργειακών προϊόντων. Δεν υπάρχουν κανόνες δεοντολογίας για την αγορά συμφωνημένοι σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίοι θα μπορούσαν να εφαρμόζονται συνεκτικά στα κράτη μέλη. Το εποπτικό πλαίσιο είναι διαφορετικό σε κάθε κράτος μέλος και, μολονότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας συνεργάζονται όλο και περισσότερο στο πλαίσιο του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER), δεν υφίσταται θεσπισμένη διαδικασία για την πρόσβαση σε δεδομένα και την ανταλλαγή τους, με σκοπό την παρακολούθηση της αγοράς. Έτσι, είναι δύσκολο, εάν όχι αδύνατον, να εντοπίζονται οι καταχρηστικές πρακτικές που σημειώνονται σε πολλές αγορές και αφορούν διαφορετικά μεν αλλά αλληλοσυνδεδεμένα ενεργειακά προϊόντα/βασικά προϊόντα.

Η μη ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ δεν σημαίνει ότι δεν θα αναληφθούν δράσεις σε επίπεδο κρατών μελών. Οι νομοθέτες ορισμένων κρατών μελών έχουν ήδη αρχίσει να καλύπτουν το κενό αυτό και έχουν εισαγάγει εθνικά μέτρα, στα οποία συγκαταλέγονται η συλλογή δεδομένων για τις συναλλαγές, η ρυθμιστική παρακολούθηση και συστήματα

υποβολής αναφορών. Τα συστήματα αυτά, καίτοι διευρύνουν σαφώς το πεδίο της ρυθμιστικής εποπτείας, αναπόφευκτα θα παραμείνουν ατελή. Με την παρακολούθηση των συναλλαγών που αφορούν ένα και μόνον κράτος μέλος, θα εξακολουθήσουν να μην καλύπτονται οι πτυχές των αγορών διαπραγματεύσεως ενεργειακών προϊόντων που αφορούν ταυτόχρονα διαφορετικά κράτη μέλη και διαφορετικά προϊόντα και δεν θα εντοπίζονται ορισμένες χειραγωγήσεις της αγοράς.

Επιλογή 1α – Καθορισμός κανόνων σε επίπεδο ΕΕ και παρακολούθηση και επιβολή σε επίπεδο κρατών μελών

Σύμφωνα με την επιλογή αυτή προβλέπεται ο καθορισμός κανόνων κατά των καταχρηστικών πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ. Οι αγορές θα παρακολουθούνται σε επίπεδο κράτους μέλους, με υποβολή αναφορών σχετικά με τις συναλλαγές αποκεντρωμένα, στις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση των συναλλαγών επί ενεργειακών προϊόντων που παραδίδονται στο (ή αφορούν το) κράτος μέλος στο οποίο έχουν δικαιοδοσία¹. Οι διαπραγματευόμενοι ή τρίτοι θα αναφέρουν χωριστά κάθε συναλλαγή στη ρυθμιστική αρχή. Οι διαπραγματευόμενοι ή/και οι μεσίτες θα αναφέρουν όλες τις συναλλαγές τους χονδρικής, στη ρυθμιστική αρχή του κράτους όπου είναι εγκατεστημένοι, ανεξαρτήτως πού πραγματοποιείται η παράδοση². Οι λεπτομέρειες για την αναφορά των συναλλαγών και το μορφότυπο των δεδομένων θα καθορισθούν σε επίπεδο ΕΕ. Τα δεδομένα σχετικά με τις συναλλαγές θα αποθηκεύονται κατά διαφορετικούς τρόπους, σε χωριστά συστήματα των 27 εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Κάθε ρυθμιστική αρχή θα χειρίζεται αποκεντρωμένο μηχανισμό ανταλλαγής δεδομένων, ο οποίος θα της επιτρέπει να παρακολουθεί όλες τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται στον τόπο δικαιοδοσίας της, και θα επιβάλλει κανόνες δεοντολογίας προσαρμοσμένους στην οικεία αγορά. Για τις περιπτώσεις που οι συναλλαγές αφορούν περισσότερα του ενός κράτη μέλη (όπως οι συμβάσεις για τις διαφορές τιμών κατά τόπους), θα πρέπει να υιοθετηθούν κατάλληλοι κανόνες και συντονιστικοί μηχανισμοί. Αυτοί οι κανόνες και μηχανισμοί θα πρέπει επίσης να καθορίζουν αρμοδιότητες επιβολής και υποχρεώσεις συνεργασίας. Η συνεργασία των ρυθμιστικών αρχών θα είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από φορέα της ΕΕ (π.χ. τον ACER).

Επιλογή 1β – Καθορισμός κανόνων σε επίπεδο ΕΕ· αναφορά, παρακολούθηση και επιβολή από τα κράτη μέλη, ενώ την επεξεργασία των δεδομένων και τους μηχανισμούς παρακολούθησης των καταχρηστικών πρακτικών που αφορούν ταυτόχρονα διαφορετικά κράτη μέλη και διαφορετικά προϊόντα αναλαμβάνει οργανισμός της ΕΕ

Σύμφωνα με την επιλογή αυτή, όπως ακριβώς στην επιλογή 1α, οι κανόνες κατά των καταχρηστικών πρακτικών, οι υποχρεώσεις αναφοράς, οι μορφότυποι των δεδομένων και οι υποχρεώσεις παρακολούθησης και επιβολής καθορίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Ωστόσο, σε σύγκριση με τη επιλογή 1, υπάρχουν δύο διαφορές.

Πρώτον, ενώ οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εξακολουθούν να παρακολουθούν τις συναλλαγές για τις οποίες έχουν δικαιοδοσία, καθιερώνεται πρόσθετο επίπεδο παρακολούθησης, κεντρικά από την ΕΕ. Αυτή η λειτουργία παρακολούθησης θα έχει ως

¹ Εάν διαπραγματευόμενος εγκατεστημένος στη χώρα Α πραγματοποιεί με άλλον διαπραγματευόμενο εγκατεστημένο στη χώρα Β συναλλαγές που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια προς παράδοση στη χώρα Γ, την παρακολούθηση αναλαμβάνει η ρυθμιστική αρχή της χώρας Γ.

² Εάν διαπραγματευόμενος εγκατεστημένος στη χώρα Α πραγματοποιεί συναλλαγές επί ενεργειακών προϊόντων προς παράδοση (ή που αφορούν) στις χώρες Β, Γ και Δ, πρέπει να υποβάλει αναφορά για τις συναλλαγές αυτές στη ρυθμιστική αρχή που έχει δικαιοδοσία στη χώρα Α.

κύριο αντικείμενο τον εντοπισμό καταχρηστικών πρακτικών στην αγορά που αφορούν ταυτόχρονα διαφορετικά κράτη μέλη και διαφορετικά προϊόντα .

Δεύτερον, αντί ενός αποκεντρωμένου μηχανισμού ανταλλαγής δεδομένων, οι ρυθμιστικές αρχές θα αποστέλλουν απευθείας τα δεδομένα των συναλλαγών σε οργανισμό της ΕΕ, ο οποίος θα τα ταξινομεί ανά τόπο παράδοσης. Οι ταξινομημένες δέσμες δεδομένων θα αποστέλλονται στη συνέχεια στην αντίστοιχη αρμόδια ρυθμιστική αρχή. Ο οργανισμός της ΕΕ θα κρατεί αντίγραφο όλων των δεδομένων που θα έχει παραλάβει, ώστε να μπορεί να παρακολουθεί όλες τις αναφερθείσες πρακτικές κατάχρησης αγοράς.

Επιλογή 2 – Καθορισμός κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, παρακολούθηση επιμερισμένη μεταξύ ενιαίου οργανισμού της ΕΕ και κρατών μελών, επιβολή από τα κράτη μέλη

Αντίθετα με την επιλογή 1β, οι συναλλαγές αναφέρονται σε οργανισμό της ΕΕ. Δεν προβλέπεται απευθείας αναφορά σε ρυθμιστικές αρχές, αλλά οι εθνικές αρχές θα έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που θα έχει στη διάθεσή του ο οργανισμός της ΕΕ. Όπως στη διαδικασία που περιγράφηκε στην επιλογή 1β, ο οργανισμός της ΕΕ θα ταξινομεί τις συναλλαγές και θα αποστέλλει συγκεκριμένες δέσμες δεδομένων στις αντίστοιχες ρυθμιστικές αρχές. Αυτό θα επιτρέπει στις τελευταίες να παρακολουθούν τις συναλλαγές υπό τη δικαιοδοσία τους, χωρίς να συγκεντρώνουν οι ίδιες τα σχετικά δεδομένα.

Επιλογή 3 – Καθορισμός κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, παρακολούθηση επιμερισμένη μεταξύ ACER και κρατών μελών, επιβολή από τα κράτη μέλη

Η επιλογή αυτή είναι ισοδύναμη της επιλογής 2, με τη διαφορά ότι όλες τις λειτουργίες και τις αρμοδιότητες σε επίπεδο φορέα της ΕΕ θα αναλαμβάνει ο ACER.

Επιλογή 4 – Καθορισμός κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, παρακολούθηση και επιβολή από τον ACER ή από ενιαίο οργανισμό της ΕΕ για τις διασυνοριακές περιπτώσεις

Η επιλογή αυτή είναι ισοδύναμη των επιλογών 2 και 3, με τη διαφορά ότι για όλες τις διασυνοριακές περιπτώσεις που εντοπίζονται καταχρηστικές πρακτικές, την αρμοδιότητα επιβολής θα αναλαμβάνει ο ACER ή οργανισμός της ΕΕ. Ωστόσο, απορρίφθηκε η περαιτέρω ανάλυση της επιλογής αυτής, διότι η Επιτροπή δεν έχει λόγο να πιστεύει ότι, σε περίπτωση που διαπιστωθεί καταχρηστική πρακτική, τα κράτη μέλη δεν θα είναι σε θέση να επιβάλουν κανόνες επιβολής εξίσου αποτελεσματικά όσο οργανισμός της ΕΕ ή ο ACER. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όταν διαπιστώνεται καταχρηστική πρακτική, οι εθνικές αρχές οφείλουν να αναλαμβάνουν δράση επιβολής.

Επιλογή 5 – Αυτορρύθμιση των αγορών

Η επιλογή αυτή προϋποθέτει ότι δεν θα αναλαμβάνουν δράση ούτε οι δημόσιες αρχές σε επίπεδο ΕΕ ούτε τα κράτη μέλη, καθώς και ότι δεν θα καθοριστούν διατάξεις και δεν θα επιβάλλεται παρακολούθηση. Θεωρείται ότι ο ίδιος ο κλάδος θα συμφωνήσει σε ορισμένους κανόνες για την ακεραιότητα στην αγορά. Σε περίπτωση διαπίστωσης καταχρηστικής πρακτικής, θα μπορούσαν να εμπλακούν στην επιβολή αυτών των κανόνων τα εθνικά δικαστήρια ή οι δημόσιες αρχές που έχουν τη γενική εποπτεία της αγοράς. Δεν αποκλείεται ο κλάδος να είναι διατεθειμένος να συμφωνήσει στην υιοθέτηση θέσπιση κανόνων κατά των καταχρηστικών πρακτικών. Ωστόσο, η παρακολούθηση και η επιβολή αυτών των κανόνων αναμένεται εκ των προτέρων να αποβούν αναποτελεσματικές, καθώς θα είναι περιορισμένο το κίνητρο να διαβιβάζονται τα δεδομένα από τους συμμετέχοντες στις αγορές και να παρακολουθούνται από άλλους συμμετέχοντες στις αγορές ή από ιδιωτικές εταιρείες που δεν

είναι αρκούντως ανεξάρτητες όπως οι δημόσιες αρχές. Η ανεπαρκής παρακολούθηση είναι πιθανόν να οδηγήσει σε αναποτελεσματικό καθεστώς όσον αφορά την ακεραιότητα στις αγορές.

Επιλογή 6 – Επέκταση της οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς (χωρίς ειδική δράση για τον τομέα)

Με την επέκταση της νομοθεσίας για τις χρηματοπιστωτικές αγορές ώστε να καλυφθούν όλες οι σχετικές ενεργειακές αγορές, οι τελευταίες θα ενταχθούν στο χρηματοπιστωτικό ρυθμιστικό πλαίσιο. Παρά τους στενούς δεσμούς μεταξύ ενεργειακών αγορών και ορισμένων χρηματοπιστωτικών αγορών, δεν είναι επιθυμητό να ενταχθούν στην οδηγία για την κατάχρηση αγοράς οι αγορές αυτών καθ αυτών των ενεργειακών προϊόντων και να καθοριστούν απαγορεύσεις των καταχρηστικών πρακτικών ειδικά για τις ενεργειακές αγορές (π.χ. για τη στρατηγικού χαρακτήρα αναστολή της δυναμικότητας, καθορισμός των εμπιστευτικών πληροφοριών) και, επιπλέον, θα κατακερματιζόταν ο γενικότερος χαρακτήρας της οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς. Αυτό αναγνωρίστηκε από τις CESR/ERGEG στη γνωμοδότησή τους προς την Επιτροπή, στην οποία αναφέρουν «δεν συνιστάται η απλή επέκταση του πεδίου εφαρμογής των κανονισμών για τις καταχρηστικές πρακτικές στις αγορές... ώστε η οδηγία για την κατάχρηση αγοράς να καλύπτει αυτά καθ αυτά τα ενεργειακά προϊόντα ... [διότι] υφίσταται ο κίνδυνος ακατάλληλης εφαρμογής της οδηγίας αυτής σε άλλα πεδία»³. Με βάση αυτή τη σαφέστατη σύσταση και το διακριτό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, η παρούσα επιλογή δεν εξετάστηκε σε βάθος.

Αξιολόγηση των επιλογών

Από γενική άποψη, οι επιλογές 1-3 που εξετάστηκαν αποδείχθηκαν καλύτερες από το σενάριο της συνέχισης της ισχύουσας κατάστασης, διότι με αυτές είναι δυνατόν, σε διαφορετικό βαθμό για την καθεμία, να εντοπίζονται καλύτερα και να αποθαρρύνονται οι καταχρηστικές πρακτικές και να μειωθεί το σχετικό κόστος για την κοινωνία. Ταυτόχρονα, όλες αυτές οι επιλογές συνεπάγονται υψηλότερο διοικητικό κόστος. Οι επιλογές πολιτικής 1β, 2 και 3 πλεονεκτούν σοβαρά έναντι της επιλογής 1α, διότι καθιστούν ευκολότερο τον εντοπισμό των περιπτώσεων κατάχρησης που αφορούν ταυτόχρονα διαφορετικά κράτη μέλη και διαφορετικά προϊόντα. Οι επιλογές 2 και 3 πλεονεκτούν έναντι της επιλογής 1β, διότι με αυτές αυξάνεται εν γένει η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης. Η απευθείας και συγκεντροποιημένη συλλογή δεδομένων θα απλουστεύσει και θα επισπεύσει τη γενική διαχείριση των δεδομένων, καθώς μειώνονται οι δίαυλοι διαβίβασης των δεδομένων. Κατά τον τρόπο αυτό θα μειωθούν και τα σφάλματα κατά τη διαβίβαση και τη διαχείριση των δεδομένων.

Με την επιλογή 3 είναι πιθανό να εντοπίζονται και να αποθαρρύνονται πολύ αποτελεσματικά οι καταχρηστικές πρακτικές ειδικά στις ενεργειακές αγορές. διότι ACER διαθέτει μεγάλη εμπειρογνώμοσύνη σε ρυθμιστικά θέματα και η δράση του εστιάζεται ειδικά στην ενέργεια. Καθώς ο ACER υφίσταται ήδη, το διοικητικό κόστος για την παρακολούθηση της αγοράς που θα αναλάβει ο εν λόγω οργανισμός θα είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με εκείνο της επιλογής 2, διότι με την επιλογή αυτή θα χρειασθεί η σύσταση νέου οργανισμού. Συνεπώς, η επιλογή 3 ανταποκρίνεται περισσότερο στους καθορισμένους στόχους. Μολονότι είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί το γενικότερο όφελος των προτεινόμενων μέτρων, φαίνεται ότι

³ Γνωμοδότηση των CESR και ERGEG στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή – απάντηση στο ερώτημα F.20 – Καταχρηστικές πρακτικές στις αγορές.

υπερτερεί σαφώς του κόστους του διοικητικού φόρτου που δημιουργούν τα προτεινόμενα μέτρα.

Άλλα θέματα

Εκπόνηση ειδικών κανόνων για τον τομέα – νομική μορφή

Επειδή σημαντικά σημεία των διαπραγματεύσεων ενεργειακών προϊόντων καλύπτονται ήδη από την οδηγία για την κατάχρηση αγοράς, οι ορισμοί που αφορούν τις καταχρηστικές πρακτικές και καλύπτουν ειδικά τις αγορές αυτών καθαυτών των ενεργειακών προϊόντων πρέπει να συνδυάζονται πολύ καλά με την οδηγία για την κατάχρηση αγοράς. Όσο είναι εφικτό και λογικό, οι κανόνες πρέπει να διαπνέονται από τις έννοιες στις οποίες βασίζονται οι ορισμοί της οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς. Ωστόσο, είναι ουσιαστικό σε ένα ειδικά προσαρμοσμένο καθεστώς να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ενεργειακών αγορών, και ιδίως, το γεγονός ότι οι τιμές επηρεάζονται πολύ από σημαντικές αλλαγές λόγω οικονομικής ή φυσικής αναστολής της δυναμικότητας.

Για να υπάρξει ευελιξία και ασφάλεια δικαίου, οι κανόνες πρέπει να εκπονηθούν ως κατευθυντήριες γραμμές προς διαβούλευση με τους συμμετέχοντες στις αγορές. Στη συνέχεια μπορούν να καταστούν δεσμευτικοί με συγκεκριμένες νομικές πράξεις που θα εκδώσει η Επιτροπή. Η πρόταση αυτή απηχεί τις απόψεις που διατύπωσαν οι περισσότεροι εκπρόσωποι του κλάδου που απάντησαν. Πρόκειται για εύλογη προσέγγιση όλων των επιλογών που απαιτούν κανόνες σε επίπεδο ΕΕ. Συμβαδίζει με την προσέγγιση της ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα με βάση τις διευθετήσεις Lamfalussy και θα διευκολύνει, επομένως, την αλληλεπίδραση μεταξύ της ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα και της ρύθμισης ειδικά του τομέα των ενεργειακών αγορών χονδρικής. Από τη στιγμή που οργανισμός της ΕΕ θα είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση, καθώς και για την εκπόνηση λεπτομερέστερων κατευθυντηρίων γραμμών, η πλέον ενδεδειγμένη μορφή βασικής νομικής πράξης είναι κανονισμός.

Πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τα βασικά προϊόντα

Οι αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αλληλοσυνδέονται με αγορές άλλων προϊόντων, και ιδίως με αγορές πρωτογενών ενεργειακών προϊόντων και δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής εντός της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ).

Ο άνθρακας είναι σημαντικό πρωτογενές καύσιμο για την ηλεκτροπαραγωγή, ενώ οι τιμές του πετρελαίου και των πετρελαιοειδών επηρεάζουν τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του ρόλου τους ως προϊόν αναφοράς στις μακρόχρονες συμβάσεις εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Ωστόσο, στις αγορές αυτές οι συναλλαγές γίνονται παγκοσμίως, καθώς οι σημαντικότεροι συμμετέχοντες στις αγορές βρίσκονται σε τρίτες χώρες. Η απομονωμένη σε επίπεδο ΕΕ παρακολούθηση της αγοράς θα παρέμενε ατελής και οι κανόνες κατά των καταχρηστικών πρακτικών ανεφάρμοστοι. Την άποψη αυτή είχαν επίσης όσοι συμμετείχαν στη διαβούλευση.

Αυτό πάντως δεν ισχύει για τα δικαιώματα εκπομπών. Το πεδίο εφαρμογής της εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής βάσει του ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι εξ ορισμού η Ευρώπη. Με την καθιέρωσή του συστήματος, είναι πλέον αποφασιστική η σημασία των ανθρακούχων εκπομπών για τις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Ο τομέας της ηλεκτροπαραγωγής είναι ο τομέας με το μεγαλύτερο μερίδιο εκπομπών στην ΕΕ, αφού αντιπροσωπεύει περίπου το 40% των εκπομπών βάσει του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η προσφορά δικαιωμάτων εκπομπής

επηρεάζει την επιλογή καυσίμου από τους ηλεκτροπαραγωγούς και, μέσω αυτού, τη ζήτηση διαφορετικών καυσίμων· ακριβώς όπως η εξέλιξη των σχετικών τιμών διαφορετικών καυσίμων επηρεάζει την κατανομή της ηλεκτροπαραγωγής και, επομένως, καθορίζει και τη ζήτηση ανθρακούχων εκπομπών. Κατά συνέπεια, οι δύο αγορές αλληλοεξαρτώνται. Αναγνωρίζοντας αυτές τις αλληλεξαρτήσεις και την αυξανόμενη σημασία των συναλλαγών ανθρακούχων εκπομπών, η Επιτροπή αποφάσισε να επανεξετάσει σε βάθος πώς θα εξασφαλισθεί η ακεραιότητα στις εν λόγω αγορές. Τα αποτελέσματα της επανεξέτασης αναμένονται μέσα στο 2011.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Η συνεχής αποτίμηση και παρακολούθηση της εφαρμογής ενός ειδικά προσαρμοσμένου καθεστώτος για να εξασφαλισθεί η ακεραιότητα στις ενεργειακές αγορές πρέπει να καλύπτουν διάφορα πεδία, στα οποία συγκαταλέγονται η καταλληλότητα των κανόνων κατά των καταχρηστικών πρακτικών στις ενεργειακές αγορές, η αλληλεπίδραση με τη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών, ο αντίκτυπος στην εποπτεία των αγορών από τα κράτη μέλη και ο τρόπος που συντονίζονται τα μέτρα επιβολής στην πράξη, η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης σε επίπεδο ΕΕ και ο πραγματικός αντίκτυπος που έχει η αναφορά των συναλλαγών στους συμμετέχοντες στις αγορές.

Προτείνεται το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα παρακολούθησης και επανεξέτασης:

Μετά από δύο χρόνια, υποβολή έκθεσης από τον ACER στην Επιτροπή όσον αφορά τον αντίκτυπο του νέου καθεστώτος στην εποπτεία σε επίπεδο κρατών μελών, την πείρα από τη συνεργασία μεταξύ εθνικών αρχών, καθώς και όσον αφορά την επιβολή και των αντίκτυπο των νέων διευθετήσεων στους συμμετέχοντες στις αγορές, ιδίως σε ό,τι αφορά την υποβολή αναφορών σχετικά με τις συναλλαγές. Με βάση την έκθεση του ACER, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την παρακολούθηση σε επίπεδο ΕΕ.

Μετά από πέντε χρόνια, επανεξέταση, από κοινού από τον ACER και τις ρυθμιστικές αρχές των χρηματοπιστωτικών αγορών, της αλληλεπίδρασης μεταξύ του ειδικά προσαρμοσμένου καθεστώτος για την ενέργεια και της ευρύτερης ρύθμισης των χρηματοπιστωτικών αγορών, σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό.

Με βάση την κοινή έκθεση του ACER και των ρυθμιστικών αρχών των χρηματοπιστωτικών αγορών, η Επιτροπή θα επανεξετάσει εν συνεχεία την εν γένει αποτελεσματικότητα του ειδικού καθεστώτος για την ακεραιότητα των αγορών.